

PS-I.431.1.9.2025

PROTOKÓŁ

KONTROLI KOMPLEKSOWEJ

przeprowadzonej

w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Babimoście, ul. Plac Powstańców Wielkopolskich 11 A.

Działając na podstawie art. 22 pkt. 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2024 r., poz.1283 ze zm.) oraz przepisów rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej z dnia 9 grudnia 2020 r. (Dz.U. z 2020 r. poz. 2285).

Zespół inspektorów w składzie:

- 1. Teresa Ozimek** – starszy inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wielkopolskim, posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 30-1/2025 z 12 lutego 2025 r. – *kierująca zespołem inspektorów*;
- 2. Krzysztof Frisoli** – starszy inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wielkopolskim, posiadający upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 30-2/2025 z 12 lutego 2025 r. – *członek zespołu inspektorów*;
- 3. Małgorzata Rodak** – inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wielkopolskim, posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 30-3/2025 z 12 lutego 2025 r. – *członek zespołu inspektorów*;

przeprowadził, w okresie od 18 lutego 2025 r. do 15 kwietnia 2025 r., kontrolę kompleksową w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Babimocie (w dalszej części protokołu zwanego Ośrodkiem), w obszarze organizacji i funkcjonowania jednostki wiążącego się z realizacją zadań określonych w ustawie o pomocy społecznej.

Celem kontroli było podniesienie jakości świadczonych usług.

Czynności kontrolnych w siedzibie jednostki dokonano 18 lutego 2025 r. w obecności pani Sabiny Kokocińskiej Kierownika Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Babimocie. Inspektor wojewódzki Małgorzata Rodak była nieobecna w trakcie czynności prowadzonych w jednostce.

Ocenie poddano zagadnienia:

1. Pomoc świadczona na rzecz klientów pomocy społecznej;
2. Działania podejmowane przez gminę na rzecz osób bezdomnych;
3. Oparcie społeczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
4. Instytucjonalne formy pomocy świadczone osobom zależnym;
5. Warunki do realizacji zadań.

Do oceny powyższych zagadnień przyjęto:

- analizę złożonych wniosków oraz akt świadczeniobiorców;

- analizę Uchwały Rady Miejskiej w Babimoście w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze, usługi opiekuńcze sąsiedzkie i specjalistyczne usługi opiekuńcze (...);
- analizę zapisów Regulaminu organizacyjnego Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Babimoście;
- analizę zakresu udzielanego wsparcia pod względem adekwatności do potrzeb klientów o ograniczonej samodzielności;
- analizę akt osobowych kierownika i pracowników socjalnych pod względem wymaganych kwalifikacji wskazanych w ustawie;
- analizę wskaźnika zatrudnienia pracowników socjalnych;
- ocenę warunków lokalowych;
- analizę dokumentów udostępnionych kontrolującym w toku czynności dokonanych w siedzibie jednostki oraz dokumentację przekazaną przez Kierownika Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Babimoście, pocztą e-PUAP.

Przed przystąpieniem do kontroli, Zespół inspektorów złożył pisemne oświadczenia, o braku okoliczności, uzasadniających wyłączenie od udziału w niniejszej kontroli.

[akta kontroli str.1-23]

Dokonano na tej podstawie następujących ustaleń:

Ad. 1. Pomoc świadczona na rzecz klientów pomocy społecznej.

- **Usługi opiekuńcze.**

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej (art. 50 ust. 1-3) osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych. Usługi opiekuńcze lub specjalistyczne usługi opiekuńcze mogą być przyznane również osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić. Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację i w miarę możliwości kontakty z otoczeniem. Usługi sąsiedzkie obejmują pomoc w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych, podstawową opiekę higieniczno-pielęgnacyjną, przez którą należy rozumieć formy wsparcia niewymagające specjalistycznej wiedzy i kompetencji, oraz, w miarę potrzeb i możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

Realizacja usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym, a decyzję o ich przyznaniu, zakresie i miejscu świadczenia podejmuje ośrodek pomocy społecznej. Ośrodek pomocy społecznej, powinien zatem posiadać wiedzę o sytuacji i potrzebach osób zależnych przebywających w środowisku. Sytuację tę ustala się na podstawie rodzinnego wywiadu środowiskowego.

Do oceny zagadnienia przyjęto:

- zapisy uchwały Rady Miejskiej w sprawie określenia szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze (...);

- zapisy uchwały Rady Miejskiej w sprawie określenia szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze sąsiedzkie (...);
- sprawozdanie resortowe MRIPS-03 ;
- dokumenty udostępnione w toku kontroli m.in.: podania, oświadczenia, decyzje administracyjne.

Ośrodek realizuje wsparcie w formie usług opiekuńczych, w tym usług sąsiedzkich.

Nie jest świadczona pomoc w formie specjalistycznych usług opiekuńczych.

Przyznanie pomocy w formie usług opiekuńczych realizowane było w oparciu o zapisy:

- Uchwały Nr XXXIII/252/18 Rady Miejskiej w Babimoście z dnia 23 kwietnia 2018 r. w sprawie określenia szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również trybu ich pobierania oraz zasad zwrotu wydatków na świadczenia z pomocy społecznej w zakresie zadań własnych gminy;
- Uchwały Nr XLI/366/24 Rady Miejskiej w Babimoście z dnia 18 stycznia 2024 r. w sprawie określenia szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze sąsiedzkie oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia z opłat, a także trybu ich pobierania.

W sprawozdaniu resortowym MRIPS-03 na dzień 30.06.2024 r. Ośrodek wykazał, że usługi opiekuńcze były świadczone 9 osobom.

Z przedstawionej kontrolującym w dniu kontroli – pisemnej - informacji wynika, że w kontrolowanym okresie z usług opiekuńczych korzystało 11 osób, w tym 1 osoba korzystała z usług sąsiedzkich.

Analizie poddano - losowo wybranych 6 teczek klientów, którym w badanym okresie przyznano usługi opiekuńcze – co stanowi 54 % wszystkich decyzji wydanych w powyższym zakresie. Klienci to osoby w wieku 76 – 92 lata. Dokumentacja zgromadzona w sprawie wskazuje na potrzebę przyznania wsparcia w formie usług opiekuńczych.

W przedłożonych aktach znajdują się orzeczenia Powiatowych Zespołów ds. Orzekania o Niepełnosprawności wraz ze wskazaniami określonymi w pkt.6 i 7 w zakresie korzystania z systemu środowiskowego wsparcia tj. korzystania z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych, a także stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji; zaświadczenia lekarskie o stanie zdrowia i potrzebie zabezpieczenia pomocy w formie usług.

Usługi opiekuńcze przyznane były na wniosek klientów na czas określony.

Wszystkie osoby miały własne świadczenia emerytalne (3 osoby) lub rentowe (3 osoby). Ponośliły częściową odpłatność (4 osoby), lub całkowitą odpłatność (2 osoby) za świadczone usługi opiekuńcze stosownie do warunków zawartych w cyt. Uchwale oraz zgodnie z tabelą odpłatności.

W przypadku zmiany wysokości dochodu Ośrodek wydawał decyzję zmieniającą.

W decyzjach nie określono całkowitego kosztu usług realizowanych w danym miesiącu.

Usługi sąsiedzkie przyznane były w ilości 16 godzin w miesiącu. Obejmowały pomoc w utrzymaniu czystości w pomieszczeniach, pomoc w zakupach artykułów dnia codziennego, pomoc w pocięciu i przygotowaniu drewna opałowego.

Nie są realizowane specjalistyczne usługi opiekuńcze z uwagi na brak zainteresowania taką formą wsparcia – ustne wyjaśnienia Kierownika jednostki. W „Rejestrze wniosków o przyznanie świadczeń” brak było wniosków o przyznanie tej formy wsparcia.

W dokumentacji brak informacji o zabezpieczaniu potrzeb usługowych w dni wolne od pracy.

Na podstawie analizy akt ustalono, że powodem przyznania usług opiekuńczych są schorzenia związane z wiekiem i stanem zdrowia, niepełnosprawnością, w tym ruchową. Osoby miały znacznie, ograniczoną zdolność samodzielności. Wszyscy klienci prowadzili jednoosobowe gospodarstwa domowe. Jedna osoba mieszkała z członkiem rodziny, jedna nie posiadała osób bliskich, trzy osoby posiadały członków rodziny, którzy mieszkali w innych miejscowościach – utrzymywali kontakt telefoniczny.

Pracownik socjalny – w ramach wywiadu środowiskowego - dokonywał oceny potrzeb danego klienta w zakresie usług opiekuńczych oraz innych form wsparcia.

W skontrolowanej informacji wynika, że tylko w jednym przypadku w wywiadzie środowiskowym – w planie pomocy (...) - pracownik socjalny odnotował informacje o udzielonym dodatkowym wsparciu. Klienci w decyzjach przyznających świadczenie mieli wyszczególniony zakres usług dostosowany do ich potrzeb. W dokumentacji brak informacji o sprawowanym nadzorze nad realizacją usług. Ponadto wywiady środowiskowe zawierają mało informacji o sytuacji klienta m.in. z jakich innych form wsparcia klient korzysta.

Klienci korzystali z usług w wymiarze 1 godziny dziennie przez: 5 dni w tygodniu (2 osoby), 2 dni w tygodniu (1 osoba), 1 dzień w tygodniu (2 osoby).

Trzech klientów zaopatrzonych było w opaski telemedyczne, poza tym z udostępnionej dokumentacji nie wynika jak klienci radzili sobie w dni wolne od pracy.

W przypadku klientów korzystających z usług opiekuńczych praca socjalna była szczegółowo dokumentowana – wpisy w wywiadach środowiskowych, liczne notatki z podjętych działań i interwencji.

Ośrodek zatrudnia opiekunki w ramach umowy o pracę oraz umowy zlecenie.

Zespół kontrolny ustalił, że Ośrodek zatrudnia jedną opiekunkę w ramach umowy o pracę oraz jedną opiekunkę, która realizuje usługi sąsiedzkie. Opiekunki prowadzą karty pracy/ewidencje, w których określona jest data, godziny usług opiekuńczych. Wykonanie usługi potwierdzane jest podpisem podopiecznego bądź jego przedstawiciela ustawowego.

[akta kontroli str. 65-194,404-508, 516-519]

Zadanie realizowane bez uchybień. Zespół kontrolny sugeruje rozważenie możliwości realizacji usług opiekuńczych w dni wolne od pracy, dokumentowanie sprawowanego nadzoru nad realizacją usług opiekuńczych.

- **Zasiłek stały (udzielana pomoc osobom ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, niezdolnym do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy).**

Zgodnie z zapisem art. 17 ust. 1 pkt 19 ustawy o pomocy społecznej – przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym. W myśl art. 37 ust. 1 pkt 1 i 2 cyt. ustawy – świadczenie przysługuje pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej lub osobie pozostającej w rodzinie – niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy. Na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym – zgodnie z art. 45 ust. 1 pkt 1 cyt. ustawy – świadczona jest praca socjalna.

Wg danych ujętych w sprawozdaniu resortowym MRiPS-03 na 30.06.2024 r. z zasiłków stałych korzystało 8 osób. Na dzień kontroli – zasiłki stałe z tytułu niepełnosprawności pobierało 7 osób (z wyłączeniem osób z zaburzeniami psychicznymi).

Analizie poddano - losowo wybranych 5 teczek klientów, którym w badanym okresie przyznano zasiłek stały – co stanowi 71% wszystkich decyzji wydanych w powyższym zakresie.

Osoby objęte tą formą wsparcia legitymowały się znacznym stopniem niepełnosprawności (2 osoby), umiarkowanym stopniem niepełnosprawności (3 osoba). Osoby posiadające orzeczenia o niepełnosprawności miały wskazania do korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji, przez co rozumie się korzystanie z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych świadczonych przez sieć instytucji pomocy społecznej, organizacje pozarządowe oraz inne placówki. Ponadto, osoby z niepełnosprawnością w stopniu znacznym miały wskazania do stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji.

Ośrodek udzielał dodatkowej pomocy osobom pobierającym zasiłek stały. Nie w każdym przypadku dostosował wsparcie do indywidualnych potrzeb klienta.

Zespół kontrolny ustalił, że klienci to osoby w wieku: 58 - 63 lat. Klienci zostali objęci ubezpieczeniem zdrowotnym, pobierali zasiłek pielęgnacyjny (2 osoby). Osoby, których akta poddano kontroli prowadziły samodzielne gospodarstwa domowe. Cztery mieszkańcy same, jedna osoba zamieszkała w Lutynce, w Schronisku dla osób bezdomnych „Markot”. Schronisko nie jest przeznaczone dla osób z usługami opiekuńczymi. Klient ma orzeczony znaczny stopień niepełnosprawności i zgodnie z orzeczeniem ma wskazania do stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji. Klient został skierowany do Schroniska przez Ośrodek na podstawie zawartego porozumienia z gminą. Z klientem nie zawarto indywidualnego programu wychodzenia z bezdomności.

Ponadto Zespół kontrolujący ustalił, że klient ma prawo do zasiłku pielęgnacyjnego. Z udostępnionej dokumentacji nie wynika, czy z tego zasiłku korzysta.

W wywiadach środowiskowych - w planie pomocy – w jednym przypadku – pracownik socjalny odnotował, że prowadził rozmowę wspierającą z klientem, ustalano sytuację zdrowotną, mieszkaniową, budżetową. W pozostałych przypadkach brak informacji na temat prowadzonej pracy socjalnej. Brak informacji o działaniach na rzecz klienta.

Klienci otrzymywali dodatkową pomoc, m.in. w formie specjalnego zasiłku celowego na zakup żywności z programu Posiłek w szkole i w domu, zasiłku celowego na zakup opału, zasiłku okresowego z tytułu niepełnosprawności, skierowania po żywność z FEPŻ.

[akta kontroli str. 65-194, 404-482, 513-515]

Zadanie realizowane z uchybieniami. Klienta z orzeczoną znaczną stopniem niepełnosprawności skierowano do schroniska nie posiadającego usług opiekuńczych. Wskazane dokumentowanie pracy socjalnej z klientami, informowanie klienta o jego uprawnieniach (np. prawo do zasiłku pielęgnacyjnego).

- **Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.**

To jedna z przesłanek uzasadniających przyznanie pomocy określona zapisami art. 7 ustawy o pomocy społecznej. Ma zastosowanie w szczególności do rodzin niepełnych i wielodzietnych. W systemie pomocy społecznej pojęcie bezradności wiąże się z faktyczną bezradnością danej osoby, czyli brakiem umiejętności w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb swoich i swoich najbliższych.

Ośrodek udziela wsparcia rodzinom z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

Według danych przedstawionych w sprawozdaniu MRIPS-03 wg stanu na 31.12.2024 r. – bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego była powodem przyznania pomocy w stosunku do **2 rodzin**, w tym 2 niepełnych.

Na przestrzeni lat statystyka ta przedstawiała się następująco:

- 2023 r. – 1 rodzina objęta wsparciem;
- 2022 r. – 2 rodziny objęte wsparciem, w tym 1 niepełna i 1 rodzina wielodzietna;
- 2021 r. – 5 rodzin objętych wsparciem, w tym 1 niepełna i 1 rodzina wielodzietna.

Na podstawie przedstawionego przez Kierownika Ośrodka wykazu osób korzystających z pomocy z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, Zespół kontrolujący ustalił, że – **na dzień kontroli** – z pomocy Ośrodka korzystały **2 rodziny**, obie niepełne.

Kontrolujący zbadali akta rodzin korzystających – na dzień kontroli - ze wsparcia Ośrodka (100 % dokumentacji rodzin objętych wsparciem w tym zakresie).

Były to osoby w wieku 30 i 34 lat.

Zidentyfikowane przyczyny bezradności rodzin to przede wszystkim:

- samotne rodzicielstwo- rodzina niepełna;
- wielodzietność;
- problem alkoholowy;
- ubóstwo;
- bezdomność;

Na 2 rodziny korzystające ze wsparcia Ośrodka z powodu bezradności opiekuńczo - wychowawczej wobec jednej Ośrodek był właściwy do przeprowadzenia wywiadu środowiskowego i prowadzenia pracy socjalnej. W wywiadzie przeprowadzonym

23.01.2025 r. nie wszystkie pozycje były uzupełnione, nie zaproponowano innych form wsparcia podczas, gdy z przeprowadzonej diagnozy wynika, że rodzina może borykać się z problemem alkoholowym.

Kontrolujący przeanalizowali także zaangażowanie pracowników socjalnych we współpracę z asystentem rodziny w czasie trwania asystentury.

Współpraca pomiędzy asystentem rodziny a pracownikiem socjalnym nie jest możliwa do oceny.

Na podstawie przedłożonej informacji Kierownika Ośrodka wynika, że cyt. „asystent rodziny i pracownik socjalny ściśle współpracują, wymieniają się informacjami nt. rodzin, omawiają sytuację rodzin, problemy jakie obie ze stron zauważyły oraz plan działania w tych rodzinach”. Brak jednak możliwości potwierdzenia tego stanu w dokumentach.

[akta kontroli str. 22-64, 195-237, 308-364, 520-521]

Zadanie realizowane bez uchybień, zespół kontrolujących sugeruje jednak rzetelne prowadzenie dokumentacji, również dokumentowanie współpracy z asystentem rodziny, szkołą czy innymi instytucjami zaangażowanymi w pomoc rodzinie.

- **Zasiłek okresowy (udzielana pomoc osobom z powodu bezrobocia).**

Zgodnie z zapisem art. 17 ust. 1 pkt 4 ustawy o pomocy społecznej – przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym. W myśl art. 38 ust. 1 pkt 1 i 2 cyt. ustawy – świadczenie przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, **bezrobocie**, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego: osobie samotnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej; oraz rodzinie, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny. Na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym – zgodnie z art. 45 ust. 1 pkt 1 cyt. ustawy – świadczona jest praca socjalna.

Gmina realizuje obowiązkowe zadanie własne w postaci przyznawania i wypłacania zasiłków okresowych.

Wg danych ujętych w sprawozdaniu resortowym MRiPS-03 stan na 31.12.2024 r. z zasiłków okresowych korzystały 24 rodziny, nikt nie korzystał z zasiłków okresowych przyznanych z tytułu bezrobocia. Główną przyczyną przyznawania zasiłku okresowego była niepełnosprawność - 46% beneficjentów zasiłków okresowych.

Począwszy od 2020 r. nie był przyznawany żaden zasiłek okresowy z tytułu bezrobocia. Na podstawie przedstawionej w toku czynności kontrolnych informacji nt. świadczeniobiorców zasiłku okresowego wynika, że jedynie 1 osoba korzystała z pomocy Ośrodka w tym zakresie - w formie refundacji kosztów.

Osoba, której przyznano zasiłek okresowy spełniała kryterium dochodowe prowadziła wspólne gospodarstwo z innym członkiem rodziny.

Poza świadczeniem w formie zasiłku okresowego, klient uzyskał dodatkową pomoc w formie zasiłku celowego.

[akta kontroli str. 195-237, 520-521]

Zadanie nie jest możliwe do oceny.

Ad. 2. Działania podejmowane przez gminę na rzecz osób bezdomnych.

Zgodnie z art. 48 u.o.p.s. osoba lub rodzina ma prawo do schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania, jeżeli jest tego pozbawiona. Zadania te – zgodnie z zapisem art. 17 ust. 1 pkt 3 ustawy – należą do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym. Wymienione potrzeby stanowią minimum egzystencji, a Gmina zobowiązana jest zapewnić je każdej osobie tego pozbawionej. Obligatoryjne formy zapewnienia schronienia i zasady ich udzielania, zostały określone w przepisie art. 48a ust. 1–10 cyt. ustawy. Udzielanie schronienia – w myśl art. 48a cyt. ustawy – następuje przez przyznanie tymczasowego schronienia w noclegowni, schronisku dla osób bezdomnych, schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi oraz ogrzewalni. W związku z uzupełniającym się charakterem poszczególnych placówek i różnym zakresem świadczonych w nich usług, każda gmina powinna zapewnić możliwość udzielenia schronienia w każdej z form, nie tylko w zakresie wynikającym z rozeznaczonych potrzeb występujących w danym momencie na terenie gminy, ale także, biorąc pod uwagę potencjalne potrzeby, jakie mogą wystąpić, w tym zakresie w przyszłości. Gminy powinny się również wykazać gotowością do udzielania schronienia w tych formach.

Do oceny tego zagadnienia przyjęto:

- akta 4 klientów zmagających się z kryzysem bezdomności;
- umowy o świadczenie usług tymczasowego schronienia;
- rejestr Wojewody Lubuskiego miejsc udzielania tymczasowego schronienia;
- sprawozdanie resortowe MRiPS-03 stan na 31.12.2024 r.;
- dokumenty udostępnione w toku kontroli.

Na terenie gminy Babimost nie funkcjonuje żadna placówka dla osób bezdomnych.

Gmina - w ramach współpracy z organizacją pozarządową - zabezpiecza tymczasowe schronienie w 1 wskazanej w ustawie - formie tj. schronisku dla osób bezdomnych. Zasady ponoszenia odpłatności w formie tymczasowego schronienia w ośrodkach wsparcia reguluje Uchwała Rady Miejskiej w Babimocie.

Zespół kontrolny ustalił, że – w badanym okresie – Gmina Babimost podpisała 1 umowę na gotowość zabezpieczenia schronienia dla swoich mieszkańców tj.:

- ze Stowarzyszeniem MONAR w Lutynce (aneks nr 3 do umowy nr OPS.0112.1.2019 z 31.12.2019 r.), na okres 01.01.2025 – 31.12.2025 r. Umowa dot. zabezpieczenia miejsc w formie Schroniska dla osób bezdomnych Markot w Lutynce.

Gmina jest wpisana do Rejestru Wojewody Lubuskiego miejsc udzielania tymczasowego schronienia pod pozycją 1.

Zasady ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach tymczasowego schronienia dla osób bezdomnych reguluje Uchwała Nr XLIII/384/24 Rady Miejskiej w Babimoście z 27 marca 2024 r.

Ośrodek nie jest przygotowany do zapewnienia osobom bezdomnym tymczasowego schronienia we wszystkich, określonych w ustawie o pomocy społecznej, formach:

tj. schroniska dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi, noclegowni oraz ogrzewalni. Tym samym, świadczone usługi nie zawsze będą dostosowane do występujących potrzeb.

Ośrodek zapewniał osobom bezdomnym tymczasowe schronienie w placówkach dla osób bezdomnych. Praca socjalna z klientem nie zawsze była adekwatna do potrzeb i sytuacji klientów.

Ośrodek - według danych ujętych w sprawozdaniu MRiPS-03 P stan na 31.12.2024 r. z tytułu bezdomności udzielił pomocy 2 osobom, natomiast na dzień kontroli - 4 osobom. Do analizy – pod kątem pełnego rozeznania potrzeb klientów – pobrano dokumenty 4 osób tj. 100% osób bezdomnych, którym udzielono wsparcia. Wskazane osoby prowadzą samodzielne gospodarstwo domowe, są bierne zawodowo. 2 osoby nie utrzymuje kontaktu z najbliższą rodziną. 1 osoba pobiera świadczenie emerytalne. Wszystkie osoby są objęte świadczeniami z pomocy społecznej. Otrzymują pomoc w formie zasiłku stałego, zasiłku okresowego, celowego na zakup żywności w ramach programu rządowego „Posiłek w szkole i w domu”, zasiłku celowego i specjalnego zasiłku celowego na zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych, dostęp do świadczeń zdrowotnych na okres 90 dni. 3 osoby przebywały w schronisku dla osób bezdomnych. 1 osoba przebywa w domku letniskowym, który stanowi jego własność.

Osoba przebywająca w domku letniskowym nie zgadza się na pobyt w placówce dla osób bezdomnych. Miejsce pobytu (jak wynika z akt klienta, oraz ustnych wyjaśnień Kierownika Ośrodka) jest na bieżąco monitorowane przez pracowników socjalnych. Osoba w środowisku funkcjonuje prawidłowo. Domek jest ogrzewany, jest zapewniony dostęp do energii elektrycznej oraz możliwość przygotowywania posiłków.

2 osoby przebywające w schroniskach dla osób bezdomnych, są osobami z niepełnosprawnością ruchową, oraz towarzyszącymi chorobami przewlekłymi. Posiadają orzeczenia o niepełnosprawności w stopniu znacznym i umiarkowanym. Osoby wymagające rehabilitacji oraz dalszego leczenia szpitalnego mogą wymagać wsparcia w formie schroniska z usługami opiekuńczymi, lub innej formie dostosowanej do sytuacji zdrowotnej. Z akt klientów wynika, że pracownik socjalny konsultował się z kierownikiem schroniska w sprawie ich funkcjonowania. W aktach brak jednak adnotacji nt. oceny i ustaleń w tym zakresie.

Wszystkie osoby bezdomne były objęte pracą socjalną. Z analizy rodzinnych wywiadów środowiskowych wynika, że w ramach pracy socjalnej: motywowano do skorzystania z placówki dla osób bezdomnych, poradnictwa, omówienie sytuacji mieszkaniowej i zdrowotnej, konsultacje z kierownikiem schroniska w sprawie funkcjonowania osób bezdomnych z niepełnosprawnością w środowisku.

Nie w każdym przypadku pomoc była adekwatna do potrzeb klientów w zakresie usamodzielnienia tj. możliwości uzyskania lokalu z zasobów gminy, aktywizacji zawodowej, poprawy relacji rodzinnych.

W okresie objętym kontrolą, Ośrodek nie zawierał z osobami bezdomnymi Kontraktów socjalnych. Nie opracowywał indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej – indywidualny program wychodzenia z bezdomności to wsparcie dla osoby bezdomnej polegające na rozwiązywaniu jej problemów życiowych, przede wszystkim problemów rodzinnych, mieszkaniowych i związanych z zatrudnieniem. Natomiast – kontrakt socjalny jest pisemną umową zawartą z osobą ubiegającą się o pomoc, określającą uprawnienia i zobowiązania stron umowy, w ramach wspólnie podejmowanych działań zmierzających do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej osoby lub rodziny.

Ośrodek nie wykorzystał dodatkowej możliwości pomocy w postaci opracowywania programu wychodzenia z bezdomności, w oparciu o który powinna być przyznawana pomoc osobom znajdującym się w kryzysie bezdomności.

Zdaniem kontrolujących, korzystanie przez Ośrodek z możliwości, jakie daje ustawodawca, w szerszym zakresie, przyczyniłoby się do większej aktywizacji w zakresie usamodzielnienia osób bezdomnych.

[akta kontroli str. 195-237, 308-364, 400-401]

Zadanie realizowane z uchybieniami. Brak zagwarantowania schronienia we wszystkich, określonych w ustawie o pomocy społecznej formach. W ramach pracy socjalnej nie podejmowano z osobami bezdomnymi działań w celu usamodzielnienia, które pozwolą im funkcjonować w społeczeństwie.

Zespół kontrolny sugeruje wykorzystywanie dodatkowych narzędzi pracy socjalnej z osobami bezdomnymi w formie indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności, kontraktu socjalnego, oraz kierowanie osób z niepełnosprawnościami (wymagającymi częściowej pomocy i opieki innych osób w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych) do schroniska dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi.

Ad. 3. Oparcie społeczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Zgodnie z art. 18 ust. 1 pkt 3, 5, 6 ustawy o pomocy społecznej oraz przepisów ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2022 r. poz. 2123) gmina powinna zapewnić wsparcie i rozwój różnych form oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Stosownie do zapisów ustawy o pomocy społecznej gmina powinna organizować i świadczyć specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi, prowadzić i rozwijać infrastrukturę ośrodków wsparcia dla tej grupy. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, zadaniem jednostki jest rozpoznanie potrzeb klienta i opracowanie indywidualnego planu pomocy (planu pracy socjalnej). Wsparcie udzielane klientowi jest uzależnione od stopnia jego potrzeb, uprawnień, zasobów i możliwości.

Do oceny tego zagadnienia kontrolujący przyjęli analizę:

- akta 1 klienta z zaburzeniami psychicznymi pobierających zasiłek stały;
- sprawozdania resortowego MRiPS-03 stan na 31.12.2024 r.;
- sprawozdania resortowego MRiPS-06 stan na 31.12.2024 r.;
- danych Głównego Urzędu Statystycznego i Narodowego Funduszu Zdrowia za 2023 r.;
- dokumentów udostępnionych w toku kontroli.

Na koniec 2023 r. liczba osób leczonych z powodu zaburzeń psychicznych w gminie Iłowa wynosiła – 385 osób (dane Lubuskiego Oddziału Wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia). Liczba osób leczonych z powodu zaburzeń psychicznych w stosunku do liczby mieszkańców gminy (6.077 osób – dane Głównego Urzędu Statystycznego na 31.12.2023 r.) stanowiła ok. 6,34% populacji.

Na terenie gminy Babimost nie funkcjonuje ośrodek wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi – Środowiskowy Dom Samopomocy. W przypadku stwierdzenia takiej potrzeby – gmina będzie zawierała stosowne porozumienia międzygminne w sprawie zabezpieczenia potrzeb osób w ŚDS na terenie gmin ościennych.

Z ustnych wyjaśnień Kierownika Ośrodka wynika, że rodziny w których przebywają osoby z zaburzeniami psychicznymi, są informowane o możliwości uczestnictwa w zajęciach w ŚDS w Sulechowie lub Świebodzinie (brak stosownych zapisów w aktach klientów o propozycji uczestnictwa w ośrodku wsparcia). Gmina nie posiada porozumień międzygminnych gdzie funkcjonują ośrodki wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w celu zabezpieczenia potrzeb mieszkańców z gminy Babimost. Na dzień kontroli, żadna osoba nie uczestniczyła w zajęciach ww. placówki.

Gmina Babimost nie realizuje zadania zleconego z zakresu administracji rządowej – organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Kierownik Ośrodka ustnie wyjaśniła, że SUO dla osób z zaburzeniami psychicznymi nie są świadczone z uwagi na brak zainteresowania mieszkańców tą formą wsparcia. Do Ośrodka – w badanym okresie – nie wpłynął żaden wniosek o przyznanie tej formy pomocy.

Osoby z zaburzeniami psychicznymi z orzeczeniami o niepełnosprawności w stopniu umiarkowanym i znacznym są objęte pomocą w formie zasiłku stałego. Udzielana pomoc w ramach prowadzonej pracy socjalnej jest dostosowana do sytuacji i potrzeb klienta.

Kontrolujący ustalili, że – na dzień kontroli – spośród 7 klientów pobierających świadczenie pieniężne w formie zasiłku stałego – 1 osoba posiadała orzeczenie z Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności z kodami chorobowymi 01-U i 02-P. Osoba ta prowadziła samodzielne gospodarstwo domowe, w wieku produkcyjnym.

Zespół kontrolny przeanalizował dokumentację ww. świadczeniobiorcy (tj. 100%) zasiłku stałego. Z analizy akt klienta wynika, że w badanym okresie poza zasiłkiem stałym, otrzymywał również zasiłek celowy na zakup żywności w ramach rządowego programu Posiłek w szkole i w domu, zasiłek celowy oraz specjalny zasiłek celowy na bieżące potrzeby życiowe. Ponadto zasiłek pielęgnacyjny.

Z kontrolowanej dokumentacji (orzeczenia o niepełnosprawności) wynika, że ww. osoba posiada wskazania do korzystania z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych

oraz rehabilitacyjnych świadczonych przez sieć instytucji pomocy społecznej, organizacje pozarządowe oraz inne placówki, a także wskazania do zatrudnienia (warunki pracy chronionej/ stanowisko przystosowane). Nie wymaga uczestnictwa w terapii zajęciowej.

W wywiadzie środowiskowym, w zakładce praca socjalna oraz w rejestrze pracy socjalnej – pracownik socjalny wskazywał jako plan pracy m.in.: rozmowę wspierającą, motywowanie do bieżącego opłacania rachunków i zakupu leków, propozycja wsparcia ze strony asystenta rodziny, pomoc w podejmowaniu leczenia (klient w trakcie leczenia szpitalnego), poprawy warunków bytowych tj. naprawa ogrzewania c.o., nawiązanie relacji rodzinnych.

Udzielana pomoc w ramach prowadzonej pracy socjalnej była dostosowana do sytuacji i potrzeb klienta.

[akta kontroli str. 365-377, 402-403]

Zadanie realizowane bez uchybień. Zespół kontrolny sugeruje zawarcie porozumień międzygminnych na terenie których funkcjonują ośrodki wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w celu zabezpieczenia potrzeb mieszkańców z gminy Babimost.

Ad. 4. Instytucjonalne formy pomocy świadczone osobom zależnym.

Kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca, w tym domu, zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 16, należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym. Prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej przysługuje osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych. Ustawodawca uwarunkował, tym samym, skierowanie osoby do domu pomocy społecznej od rozpoznania jej możliwości funkcjonowania we własnym środowisku, z wykorzystaniem innych form wsparcia. Postępowanie w sprawie skierowania do domu pomocy społecznej należy prowadzić bez zbędnej zwłoki, dla zapewnienia osobom wsparcia właściwego do ich potrzeb i bezpieczeństwa. W czasie czynności kontrolnych zagadnienie badano również pod kątem zabezpieczenia potrzeb osób kierowanych do DPS przed umieszczeniem w placówce.

Do oceny tego zagadnienia przyjęto:

- sprawozdanie resortowe MRiPS-03 – stan na 30.06.2024 r.;
- sprawozdanie resortowe MRiPS-06 – stan na 31.12.2023 r.;
- wykaz osób przebywających w domach pomocy społecznej w latach 2024 – 2025 do dnia kontroli;
- informacje Kierownika Ośrodka;
- dokumentację osób przebywających w DPS – analizie poddano dokumentację 5 osób (tj. 63%), które – w badanym okresie – przebywały w domu pomocy społecznej.

Gmina realizuje zadanie obowiązkowe w zakresie kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy, w tym domu.

Kontrolujący ustalili, że gmina ponosi odpłatność za pobyt swoich mieszkańców w domach pomocy społecznej. W 2024 r. wydatkowano na ten cel kwotę 351.389,12 zł, natomiast na 2025 r. zaplanowano 635.000,00 zł.

Zgodnie ze sprawozdaniem resortowym MRiPS-03 – stan na 30.06.2024 r. oraz danymi na dzień kontroli - w domach pomocy społecznej przebywało 8 mieszkańców, za pobyt których częściową odpłatność ponosiła Gmina.

Gmina prowadziła postępowania w stosunku do osób zobowiązanych na podstawie art. 103 ustawy o pomocy społecznej w celu ustalenia wysokości świadczonej pomocy na rzecz osoby ubiegającej się o przyznanie świadczenia. W kontrolowanym okresie zawarła dwie umowy.

W kontrolowanym okresie Ośrodek skierował do DPS trzy osoby - w 2024 r. oraz jedną w 2025 r. Wnioski zostały rozpatrzone pozytywnie. Jedna osoba zrezygnowała z dps – po półrocznym pobycie, jedna - zmarła po upływie ok. miesiąca od umieszczenia. Na podstawie analizy rejestru wpływających spraw kontrolujący nie stwierdzili odmów skierowania do placówki.

Klienci to osoby w wieku 45 - 88 lat. Posiadali orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności. Decyzje o skierowaniu do placówki wydane były w terminie 20 dni od dnia złożenia wniosku. Decyzje o umieszczeniu w placówce były wydawane przez właściwy PCPR w terminie od jednego dnia do jednego miesiąca od wydania decyzji o skierowaniu. Klienci zamieszkali w placówce w dniu wydania decyzji o umieszczeniu bądź w terminie miesiąca. W jednym przypadku decyzja o umieszczeniu w placówce została wydana - przez PCPR - po upływie 8,5 miesiąca od wydania przez Ośrodek decyzji o skierowaniu. Z analizy akt wynika, że klient mieszkał z matką, dodatkowo miał wsparcie w formie usług opiekuńczych. W momencie gdy matka zachorowała, nie była w stanie sprawować dalszej opieki klient został umieszczony w domu pomocy społecznej.

Klienci posiadali własne świadczenia emerytalne. Korzystali z dodatkowej pomocy w formie usług opiekuńczych, dokumentowana była prowadzona praca socjalna. Karty pracy socjalnej zawierały liczne wpisy o podjętych na rzecz klienta działaniach, ponadto działania dokumentowane były notatkami służbowymi.

Ponadto Ośrodek udzielał pomocy w formie zasiłku celowego na cele bytowe, żywność z programu FEPŻ.

[akta kontroli str. 65-194, 404-482, 509-512]

Zadanie realizowane bez uchybień.

- **Praca socjalna**

Zgodnie z art. 45 ustawy o pomocy społecznej praca socjalna świadczona jest na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Prowadzona jest z osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej i nie zależy od ich dochodu. W ustawie o pomocy społecznej (art. 119) praca socjalna wymieniona jest na pierwszym miejscu szczególnych zadań pracownika socjalnego.

Na dzień kontroli pracę socjalną w środowisku realizowało 3 pracowników socjalnych.

Pomoc udzielana w postaci pracy socjalnej w 2024 r. świadczona była 130 rodzinom, w tym wyłącznie w postaci pracy socjalnej 67 rodzinom. Odsetek rodzin, którym świadczona była pomoc wyłącznie w postaci pracy socjalnej wynosił 52 %.

W pozostałych latach statystyka ta przedstawiała się następująco:

- w 2023 r. – odsetek ten wynosił 51%;
- w 2022 r. – odsetek ten wynosił 54%;
- w 2021 r. – odsetek ten wynosił 41%;
- w 2020 r. – odsetek ten wynosił 28%.

Wykorzystywano kontrakty socjalne jako jedno z narzędzi pracy socjalnej aczkolwiek w małym zakresie.

W 2024 r. zawarto 1 kontrakt socjalny (część A) .

W pozostałych latach statystyka ta przedstawiała się następująco:

- w 2023 r. – 1 kontrakt (część A);
- w 2022 r. – 2 kontrakty (część A);
- w 2021 r. – 2 kontrakty (część A);
- w 2020 r. – 2 kontrakty (część A);

Zdaniem zespołu kontrolnego kontrakt socjalny - jako narzędzie pracy socjalnej- był używany stosunkowo rzadko.

Z uwagi na specyfikę prowadzonej pracy socjalnej szczegółowo odniesiono się do problematyki pracy socjalnej - w każdym skontrolowanym zagadnieniu.

Zachowane były terminy określone przepisami dotyczące sporządzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego w miejscu zamieszkania, przeprowadzenia aktualizacji wywiadów oraz wydania decyzji administracyjnej.

Poddana kontroli dokumentacja – osób korzystających z usług opiekuńczych, zasiłków stałych, osób z bezradnością opiekuńczo-wychowawczą, zasiłków okresowych, osób bezdomnych, osób z zaburzeniami psychicznymi, kierowanych do domów pomocy – była kompletna. Zachowane były terminy określone przepisami (data: sporządzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego, wydania decyzji administracyjnej).

Wszystkim decyzjom nadawany był rygor natychmiastowej wykonalności, a decyzje dostarczane były za zwrotnym potwierdzeniem odbioru. Pomoc przyznawana była na wniosek.

Ad. 5. Warunki do realizacji zadania.

Realizacja ustawowych zadań możliwa jest wyłącznie wtedy, gdy spełnione są wszystkie warunki. Ustawodawca zapewnił obowiązek zatrudnienia minimalnej liczby wykwalifikowanych pracowników socjalnych (art. 110 u.o.p.s) jako gwarancję odpowiedniej jakości usług i pracy socjalnej z osobą i/lub rodziną. Warunkiem realizacji zadań jest również możliwość zaproponowania klientowi adekwatnej do jego potrzeb oferty (poza wsparciem finansowym), czy możliwość przeprowadzenia z nim osobistej rozmowy, gwarantującej intymność, poszanowanie godności i zapewnienie poczucia

bezpieczeństwa. Sprawną realizację zadań umożliwia również współpraca z innymi lokalnie działającymi podmiotami, tj. instytucjami i organizacjami pozarządowymi realizującymi zadania na rzecz określonych grup klientów i społeczności lokalnej.

Do oceny tego zagadnienia kontrolujący przyjęli analizę:

- dokumentacji, która reguluje funkcjonowanie i organizację Ośrodka Pomocy Społecznej w Babimoście (statut, regulamin organizacyjny, upoważnienia Kierownika Ośrodka);
- akt osobowych kierownika i pracowników socjalnych;
- danych GUS w zakresie liczby mieszkańców gminy – stan na 30.06.2024 r.;
- sprawozdań resortowych MRiPS-03 stan na 31.12.2024 r., oraz MRiPS-06 stan na 31.12.2024 r.;
- oraz przeprowadzili oględziny obiektu oraz pomieszczeń OPS – korzystając z prawa nadanego w art. 126 pkt 2 ustawy o pomocy społecznej.

Działalność Ośrodka regulują stosowne uchwały oraz zarządzenie Kierownika Ośrodka.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Babimoście działa na podstawie Uchwały Nr IX/53/90 Rady Narodowej Miasta i Gminy w Babimoście z dnia 28.02.1990 r. w sprawie utworzenia Ośrodka Pomocy Społecznej w Babimoście. W ośrodku obowiązuje Regulamin organizacyjny wprowadzony Zarządzeniem Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Babimoście Nr 8.2024 z dnia 01.10.2024 r.

Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Babimoście posiada upoważnienie Burmistrza Babimostu do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy (Upoważnienie Nr 26/24 Burmistrza Babimostu z dnia 29.11.2024 r.).

Warunki lokalowe Ośrodka stwarzają możliwości pełnej realizacji zadań oraz profesjonalnej obsługi klienta. Budynek nie posiada barier architektonicznych.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Babimoście zlokalizowany jest w trzykondygnacyjnym budynku w Centrum Aktywności Społecznej przy ul. J. Piłsudskiego 2, w Babimoście. Do budynku prowadzą 2 wejścia (od ulicy i podwórka, gdzie usytuowany jest parking). Budynek nie ma barier architektonicznych. Wszystkie pomieszczenia Ośrodka znajdują się w części parterowej - 4 pokoje biurowe, archiwum, pomieszczenie gospodarcze, kuchnia i kotłownia. Pracownicy socjalni (3 osoby) oraz asystent rodziny zajmują 1 duże pomieszczenie biurowe. Odrębne pomieszczenia biurowe zajmuje kierownik Ośrodka, oraz księgowa z 2 pracownikami ds. świadczeń rodzinnych. W ośrodku znajduje się również pomieszczenie do obsługi interesantów. Pierwsze piętro oraz poddasze budynku, nie są wykorzystywane przez Ośrodek.

W ocenie zespołu kontrolnego warunki lokalowe Ośrodka są bardzo dobre (budynek oddany do użytku w 2024 r.), zapewniają komfortowe warunki pracy oraz przyjęć interesantów, również z niepełnosprawnością ruchową.

Ośrodek czynny jest w dni robocze: w poniedziałki w godz. 8.00 – 16.00, oraz od wtorku do piątku w godz. 7.15 – 15.15.

Teren gminy podzielony jest na 2 rejony opiekuńcze. 2 pracowników socjalnych obsługuje rejon miejski, natomiast 1 pracownik - rejon wiejski (sołectwa).

W Ośrodku prowadzony jest dziennik korespondencji, w którym odnotowywane są pisma, zawiadomienia oraz wnioski o pomoc składane m.in. w formie osobistej, telefonicznej, pisemnej i poczty elektronicznej. Klienci, którym udzielana jest pomoc wyłącznie w formie pracy socjalnej, są rejestrowani w rejestrze pracy socjalnej.

Decyzje administracyjne odbierane są osobiście przez klientów ośrodka lub dostarczane są drogą tradycyjną poprzez Poczta Polską. Wszystkie decyzje dostarczane są za zwrotnym potwierdzeniem odbioru.

Wszyscy pracownicy Ośrodka mają możliwość skorzystania z porad Radcy Prawnego zatrudnionego w Urzędzie Miasta w Babimoście, w godzinach urzędowania jednostki. Porady prawne dla Klientów ośrodka (mieszkańców gminy) udziela nieodpłatnie, również radca prawny ww. Urzędzie, w każdy ostatni poniedziałek miesiąca.

Na dzień kontroli Ośrodek spełniał określone przepisami ustawy o pomocy społecznej wskaźniki zatrudnienia pracowników socjalnych.

Realizację zadań gwarantuje zatrudnienie pracowników socjalnych w wymaganym ustawowo wymiarze posiadających odpowiednie przygotowanie do wykonywania zawodu, stale podnoszących kwalifikacje. Stan zatrudnienia pracowników socjalnych w ośrodku pomocy społecznej określa art. 110 ustawy o pomocy społecznej, który w ust. 11 stanowi, że: ośrodek pomocy społecznej zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2.000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących. Ponadto ust. 12 wskazuje, że ośrodek pomocy społecznej musi zatrudniać w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych.

Na dzień kontroli Ośrodek zatrudniał 3 pracowników socjalnych w pełnym wymiarze czasu pracy. Każdy z pracowników socjalnych ma wyznaczony rejon opiekuńczy, świadczy pracę socjalną i przeprowadza rodzinne wywiady środowiskowe poza siedzibą jednostki. Średnio **na jednego pracownika socjalnego przypadało 2.026 mieszkańców** (liczba mieszkańców ogółem – 6.077 – stan na 31.12.2023 r. dane GUS), oraz **28 środowisk pracy objętych pracą socjalną** (łącznie 83 rodziny objęte pracą socjalną wg sprawozdania MRIPS-03 stan na 30.06.2024 r.).

Kierownik Ośrodka oraz pracownicy socjalni posiadają kwalifikacje określone w ustawie o pomocy społecznej.

Kwalifikacje osoby kierującej ośrodkiem pomocy społecznej określa art. 122 ustawy o pomocy społecznej, zgodnie z którym „osoby kierujące jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej są obowiązane posiadać co najmniej 3-letni staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej”.

W toku czynności kontrolnych ustalono, że Kierownik Ośrodka ukończył specjalizację

z organizacji pomocy społecznej oraz posiada wymagany 3-letni staż w pomocy społecznej. Od 29.11.2024 r. zatrudniona w Ośrodku na stanowisku Kierownika.

Wymogi kwalifikacyjne pracowników socjalnych określa art. 116 i art. 156 ustawy o pomocy społecznej. Z akt osobowych pracowników socjalnych wynika, że wszyscy posiadają kwalifikacje wymagane na zajmowanym stanowisku.

Pracownicy socjalni – zgodnie z przepisami – otrzymują dodatek do wynagrodzenia za pracę w środowisku.

Zgodnie z art. 121 ust. 3a ustawy o pomocy społecznej pracownikowi socjalnemu zatrudnionemu w pełnym wymiarze czasu pracy w samorządowych jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, do którego podstawowych obowiązków należy świadczenie pracy socjalnej lub przeprowadzanie rodzinnych wywiadów środowiskowych poza siedzibą jednostki, przysługuje wypłacany co miesiąc dodatek do wynagrodzenia. W toku kontroli ustalono, że pracownicy socjalni świadczący – na dzień kontroli – pracę w środowisku otrzymują w/w dodatek.

Wszyscy – zatrudnieni w Ośrodku – pracownicy socjalni świadczący pracę podnosili kwalifikacje zawodowe. Uczestniczyli w szkoleniach merytorycznych.

Zgodnie z art. 119 ust. 2 pkt 6 ustawy o pomocy społecznej, pracownik socjalny obowiązany jest podnosić swoje kwalifikacje zawodowe poprzez udział w szkoleniach i samokształcenie. Z analizy akt osobowych wynika, że w badanym okresie wszyscy pracownicy socjalni świadczący pracę w środowisku uczestniczyli w szkoleniach m.in. z obszaru bezpieczeństwa pracownika socjalnego, opieki wytchnieniowej oraz programu asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej. Kierownik Ośrodka – w okresie objętym kontrolą nie uczestniczył ww. szkoleniach merytorycznych – z powodu krótkiego stażu pracy w Ośrodku.

[akta kontroli str. 238-307]

Zadanie realizowane bez uchybień. Zespół kontrolny sugeruje rozszerzenie zakresu szkoleń o zagadnienia związane z obszarem pomocy społecznej.

Wnioski:

1. Ośrodek realizuje wsparcie w formie usług opiekuńczych, usług sąsiedzkich. Ośrodek nie zapewniał usługi opiekuńczych w dni wolne od pracy – co stanowi sugestię.
2. Zakres usług opiekuńczych był dostosowany do indywidualnych potrzeb klienta.
3. Ośrodek udzielając pomocy osobom korzystającym z zasiłku stałego - w jednym przypadku - nie dostosował pomocy do potrzeb klienta – osoba bezdomna, ze znacznym stopniem niepełnosprawności skierowana do schroniska bez usług opiekuńczych.
4. Ośrodek realizuje wsparcie względem rodzin doświadczających bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.
5. Ośrodek realizował pracę socjalną, jednak nie w każdym przypadku dokumentował działania w ramach pracy socjalnej.
6. Ośrodek nie jest przygotowany do zapewnienia osobom bezdomnym tymczasowego schronienia we wszystkich, określonych w ustawie o pomocy społecznej formach.

7. Brak podejmowanych z osobami bezdomnymi działań w celu usamodzielnienia. Brak wykorzystywania dodatkowych narzędzi pracy socjalnej w formie indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności, kontraktu socjalnego.
8. Kierowanie osób z niepełnosprawnościami (wymagającymi częściowej pomocy i opieki innych osób w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych) do placówek dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi.
9. Na terenie gminy Babimost nie funkcjonuje środowiskowy dom samopomocy. W przypadku potrzeby – gmina będzie kierować osoby zainteresowane do Środowiskowych Domów Samopomocy w Sulechowie lub w Świebodzinie. W celu zabezpieczenia (gotowości) potrzeb mieszkańców z gminy Babimost, zalecane jest zawarcie stosownego porozumienia z gminą, na terenie której funkcjonuje ŚDS.
10. Gmina nie realizuje zadania zleconego z zakresu administracji rządowej – organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Brak wniosków o tę formę pomocy.
11. Gmina realizuje zadanie w zakresie kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy, w tym domu.
12. Pomoc udzielana osobom przed umieszczeniem w placówce była wystarczająca.
13. Działalność Ośrodka regulują stosowne uchwały oraz zarządzenie Kierownika Ośrodka.
14. Warunki lokalowe Ośrodka stwarzają możliwości pełnej realizacji zadań oraz profesjonalnej obsługi klienta. Budynek nie posiada barier architektonicznych.
15. Ośrodek spełnia wszystkie wymagane wskaźniki zatrudnienia pracowników socjalnych.
16. Pracownicy socjalni i kierownik posiadają wymagane na zajmowanym stanowisku kwalifikacje zawodowe, oraz w badanym okresie podnosili kwalifikacje poprzez udział w szkoleniach merytorycznych. Wskazane rozszerzenie zakresu szkoleń o zagadnienia związane z obszarem pomocy społecznej.

Wniosek wymieniony w punkcie 3, 6 stanowi uchybienie.

Wnioski ujęte w punkcie 5, 9, 16 stanowią sugestie Zespołu Kontrolującego.

Za stwierdzone uchybienia odpowiedzialny jest Kierownik Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Babimostcie.

Na tym kontrolę zakończono.

O przeprowadzonej kontroli dokonano wpisu do książki kontroli znajdującej się w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Babimostcie, pod pozycją nr 12.

POUCZENIE

Zgodnie z § 17 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej, Kierownik jednostki podlegającej kontroli może odmówić podpisania protokołu kontroli, składając, w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, wyjaśnienie przyczyn tej odmowy.

Ponadto dyrektorowi jednostki podlegającej kontroli przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do dyrektora Wydziału Polityki

Spółecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wielkopolskim w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu kontroli.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu kontroli, termin odmowy podpisania protokołu wraz z podaniem jej przyczyn biegnie od dnia doręczenia kierownikowi jednostki podlegającej kontroli stanowiska dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wielkopolskim wobec zastrzeżeń.

Niniejszy protokół kontroli sporządzono w 3 jednobrzmiących egzemplarzach, z których jeden przekazano Kierownikowi Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Babimost, drugi Burmistrzowi Babimostu, trzeci pozostawiono w aktach Wydziału Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wielkopolskim.

Kontrolujący:

STARSZY INSPEKTOR WOJEWÓDZKI
w Oddziale Nadzoru i Kontroli
w Pomocy Społecznej
w Wydziale Polityki Społecznej
Teresa Ozimek

STARSZY INSPEKTOR WOJEWÓDZKI
w Oddziale Nadzoru i Kontroli
w Pomocy Społecznej
w Wydziale Polityki Społecznej
Krzysztof Frisoli

INSPEKTOR WOJEWÓDZKI
w Oddziale Nadzoru i Kontroli
w Pomocy Społecznej
w Wydziale Polityki Społecznej
Małgorzata Rodak

Kierownik Ośrodka:

Sabina Kokocińska
Kierownik
Miejsko-Gminnego
Ośrodka Pomocy Społecznej
w Babimost

Gorzów Wielkopolski, dnia 5.05.2025 r.

Babimost, dnia 13.05.2025 r.